

Bezinning 291: Wie niet ziet, zal zien ¹

Johannes 9,1-41 = 4° vastenzondag A-jaar ²

Het Woord

In het voorbijgaan zag Jezus iemand die al vanaf zijn geboorte blind was.

Zijn leerlingen vroegen: 'Rabbi, hoe komt het dat hij blind was toen hij geboren werd? Heeft hij zelf gezondigd of zijn ouders?' 'Hij niet en zijn ouders ook niet,' was het antwoord van Jezus, 'maar Gods werk moet door hem zichtbaar worden. Zolang het dag is, moeten we het werk doen van Hem die Mij gezonden heeft; straks komt de nacht en dan kan niemand iets doen. Zolang Ik in de wereld ben, ben Ik het licht voor de wereld.' Na deze woorden ...

Hij spuwde op de grond. Met het speeksel maakte Hij wat modder, Hij streek die op de ogen van de blinde en zei tegen Hem: 'Ga naar het badhuis van Siloam en was u daar.' Siloam is in onze taal 'gezondene'. De man ging weg, waste zich en toen hij terugkwam kon hij zien.

Zijn burens en de mensen die hem kenden als bedelaar zeiden: 'Is dat niet de man die altijd zat te bedelen?' De een zei: 'Ja, die is het', en de ander: 'Nee, maar hij lijkt er wel op'. De man zelf zei: 'Ik ben het echt'.

Toen vroegen ze: 'Hoe zijn je ogen opengegaan?' Hij zei: 'Iemand die Jezus heet, maakte wat modder, streek die op mijn ogen en zei: "Ga naar Siloam om u te wassen." Ik ging erheen, en toen ik me gewassen had, kon ik zien'. Ze vroegen: 'Waar is die man?' 'Dat weet ik niet,' zei hij.

Toen namen ze de man die blind geweest was mee naar de Farizeeën. De dag dat Jezus modder gemaakt had en zijn ogen geopend had, was namelijk een sabbat. Ook de Farizeeën vroegen hoe het kwam dat hij kon zien. En weer vertelde hij: 'Hij heeft wat modder op mijn ogen gedaan, ik heb me gewassen en nu kan ik zien.' Sommige Farizeeën meenden: 'Zo iemand komt niet van God, want Hij houdt zich niet aan de sabbat', maar anderen zeiden: 'Hoe zou een zondig mens zulke wondertekene kunnen doen?' Er ontstond verdeeldheid. Daarop vroegen ze aan de blinde: 'Wat denk jij van die man? Het zijn immers jouw ogen die Hij genezen heeft.' 'Hij is een profeet,' was zijn antwoord.

Maar de Joden wilden niet geloven dat hij blind geweest was en nu kon zien. Ze riepen zijn ouders en vroegen hun: 'Is dat uw zoon die blind geboren zou zijn? Hoe kan hij dan nu zien?' 'Dit is onze zoon,' zeiden zijn ouders, 'en hij is blind geboren, dat weten we zeker. Maar hoe hij nu kan zien, dat weten we niet, en wie zijn ogen geopend heeft, weten we ook niet. Vraag het hem zelf maar. Hij is oud genoeg om voor zichzelf te spreken.' Dat zeiden de ouders omdat ze bang waren voor de Joden, omdat die toen al besloten hadden dat ze iedereen die Jezus als de Messias zou erkennen uit

¹ Deze gebedsbezinning kwam tot stand vanuit de twee lectio divinagroepen van Bonheiden-Rijmenam-Keerbergen. Met dank aan de zes en acht deelnemers die op 27 maart 2014 te Keerbergen rond dit evangelie samenkwamen.

² De verzen 2-5.10-12.18-33.39-41 (cursief) zijn facultatief.

de synagoge zouden zetten. Daarom zeiden de ouders dus dat hij oud genoeg was en dat ze het hem zelf moesten vragen.

Toen riepen ze de man die blind geweest was, weer bij zich. 'Geef Góð de eer', zeiden ze, 'die man is een zondaar, dat weten we toch'. 'Of hij een zondaar is, weet ik niet', zei hij, 'maar één ding weet ik wel: ik was blind en nu kan ik zien.' Ze drongen aan: 'Wat heeft Hij met je gedaan? Hoe heeft Hij je ogen geopend?' 'Dat heb ik u toch al verteld,' zei hij, 'maar u luistert niet! Wat wilt u nog meer horen? Wilt u soms leerling van Hem worden?' Nu vielen ze tegen hem uit: 'Je bent zelf een leerling van Hem! Wij zijn leerlingen van Mozes. Van Mozes weten we dat God met hem gesproken heeft, maar van deze man weten we niet waar Hij vandaan komt.' De man antwoordde: 'Wat vreemd dat u niet begrijpt waar Hij vandaan komt, terwijl Hij mijn ogen geopend heeft. We weten dat God niet naar zondaars luistert, maar wel naar iemand die vroom is en zijn wil doet. Dat de ogen van iemand die blind geboren is geopend worden – dat is nog nooit vertoond! Als die man niet van God kwam, zou Hij dit toch niet hebben kunnen doen?'

Toen riepen ze: 'Jij, sinds je geboorte een en al zonde, wil jij ons de les lezen?' En ze joegen hem weg. Jezus hoorde dat en zocht hem op. Hij vroeg: 'Gelooft u in de Mensenzoon?' 'Als ik wist wie het was, Heer, zou ik in Hem geloven,' zei hij. 'U kijkt naar Hem en u spreekt met Hem,' zei Jezus. Toen zei de man: 'Ik geloof, Heer,' en hij boog zich voor Jezus neer.

Jezus zei: 'Ik ben in de wereld gekomen om het oordeel te vellen. Dan zullen zij die niet zien, zien en zij die zien, zullen blind worden.' Een paar Farizeeën die bij Hem stonden en dat hoorden, zeiden: 'Wij zijn toch zeker niet blind!' 'Was u maar blind,' zei Jezus, 'dan zou u zonder zonde zijn. Maar u beweert dat u kunt zien, en dus blijft uw zonde.'

Een woord bij het Woord

Het valt op dat Jezus enkel optreedt tijdens het begin en het einde van dit verhaal. In het lange middenstuk staat de blinde centraal, vooral na zijn genezing. Hij staat zelfs constant als individu in het midden. Alleen door zijn ouders wordt hij even omringd. Deze verhaaltechniek is niet toevallig: Jezus zendt deze man, die omwille van zijn handicap gemarginaliseerd was, met een bijzondere opdracht naar zijn burenen en kennissen en naar de Farizeeën. Daarom moet de blindgeborene zich gaan wassen in het waterbad met de naam 'Gezondene'.

Ofschoon er al direct verdeeldheid is tussen de mensen rond hem – burenen en kennissen – komt het op dat niveau niet tot een hetze. Heel anders wordt het in het midden van de Farizeeën en Joden. Dezen maken er een theologisch probleem van. Voor de ene groep kan Jezus niet van God komen omdat Hij in hun ogen de sabbat schendt. Voor de anderen moet Hij wel van God komen omdat Hij zo'n wonderteken doet. De genezen blinde wordt dan gebruikt om hun geschil op te lossen. En de man gedraagt zich als een echte gezondene in Jezus' naam. Hij noemt Jezus een profeet. Hij durft de uitspraak van de Farizeeën dat Jezus een zondaar is, in twijfel trekken. Hij spiegelt hen dat ze niet luisteren: dat is nog wel het eerste gebod in de Schrift. Hij vraagt hun of ze leerlingen van Jezus willen worden. Tenslotte spreekt hij onomwonden zijn geloof uit dat Jezus van God komt.

Heel dit verhaal ademt een sfeer van spanning, vitterij, onwil, discussie ... Het mist de essentie van het evangelie: de vreugde. Dat een blindgeborene man kan zien, zou tot blijdschap en feest moeten leiden. Maar nergens horen we ook maar een sprankeltje geluk. Het feest is ver weg. Integendeel, uiteindelijk is de man geëxcommuniceerd, een zeer ernstige situatie. Het is alsof een katholiek buiten zijn Kerk wordt gezet.

Als de man opnieuw in een uiterste vorm van marginaliteit terecht is gekomen, erger dan de eerste, zoekt Jezus hem op. Wat een mooi beeld van God: Hij zoekt de geïsoleerde mens in de marge. De

herder die het verloren schaap zoekt. En na de zending nodigt Jezus hem uit tot geloof in Hem. De genezen blinde drukt zijn geloof uit: hij belijdt zijn geloof in Jezus als de Mensenzoon en noemt Hem 'Heer'. En door zich voor Jezus neer te buigen, drukt hij zijn overtuiging uit dat Jezus God is. Want alleen voor God buigt men neer tot op de aarde.

Het Woord in mijn leven

Wat is mijn Siloam, de start van mijn zending als christen (het kan over meerdere momenten gaan)? In welke situatie(s) heb ik moed nodig om van Jezus te getuigen? Kan ik de vreugde ruimte geven als iemand een groot geluk meemaakt? Hoe zoekt God naar mij? Wat doet dit met mij? Waarom zoekt Hij mij?

Bidden met het Woord

Heer Jezus, Mensenzoon,
mijn Heer en mijn God,
Gij leert mij echt zien,
kijken met Uw ogen
van liefde en zorg.
Gij zendt mij naar anderen
om te getuigen over U.
Soms vraagt dit moed:
sterk me met Uw Geest.
Gij zoekt mij altijd weer
omdat Gij mij liefhebt.
Graag belijd ik voor U:
Gij zijt mijn Heer en God.
Voor U buig ik neer,
in aanbidding voor U. Amen.

© Eric Haelvoet 2014